

Lectio Divina segédanyag

A év – Mt 25, 14-30

A szentmise evangéliumi szakaszához

Lectio Divina munkacsoport:

Felelős szerkesztő:

Nyúl Viktor

A segédanyag összeállításában

közreműködtek:

Asztalos Gábor

Asztalos Lívia

Csonka Laura

Geiszelhardt Sára,

Görföl Tibor

Haász Rebeka Anna

Hegyi László

Járai Ferenc

Mohay Réka

Molnár Dzszenifer

Nyúlné Révfalvi Ildikó

Rácz Dávid

Rácz Édua Anna

Szily Boglárka

Vermes Nikolett

+ EVANGÉLIUM Szent Máté könyvéből

Mivel a kevésben hű voltál, menj be Urad örömébe!

Abban az időben Jézus a következő példabeszédet mondta tanítványainak: Egy ember egyszer idegenbe készült, ezért összehívta szolgálait, és rájuk bízta vagyonát. Az egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak pedig egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint, aztán útra kelt.

Aki öt talentumot kapott, menten elkezdett vele kereskedni, és másik ötöt nyert rajta. Ugyanígy az is, aki kettőt kapott: másik kettőt szerzett. Az pedig, aki csak egyet kapott, elment, ásott egy gödröt, és elrejtette a földbe urának ezüstjét.

Hosszú idő elteltével megjött a szolgálk ura, és számadást tartott velük. Jött az, aki öt talentumot kapott: hozott másik ötöt is, és így szólt: „Uram, öt talentumot adtál nekem, nézd, másik ötöt nyertem rajta.” Az úr így válaszolt: „Jól van, te derék és hűséges szolga! A kevésben hű voltál, sokat bízok rád: Menj be urad örömébe!” Jött az is, aki két talentumot kapott, és így szólt: „Uram, két talentumot adtál nekem, nézd, másik kettőt nyertem rajta.” Az úr így válaszolt: „Jól van, te derék és hűséges szolga! A kevésben hű voltál, sokat bízok rád: Menj be urad örömébe!”

Végül jött az is, aki csak egy talentumot kapott. Így szólt: „Uram! Tudtam, hogy kemény ember vagy, ott is aratsz, ahová nem vetettél, és onnan is szüretelsz, ahová nem ültettél. Félelmemben elmentem hát és elástam a földbe a talentumodat. Nézd, ami a tied, visszaadom neked!” Válaszul az úr ezt mondta neki: „Te gonosz és lusta szolga! Ha tudtad, hogy aratok ott is, ahová nem vetettem, és szüretelek onnan is, ahová nem ültettem, ezüstjeimet a pénzváltóknak kellett volna adnod, hogy ha megjövök, kamatostul kapjam vissza! Vegyétek csak el tőle a talentumot és adjátok oda annak, akinek tíz talentuma van! Mert akinek van, annak még adnak, hogy bővelkedjék; és akinek nincs, attól még azt is elveszik, amije van! Ezt a hasznavetetlen szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre! Ott sírás lesz és fogcsikorgatás!”

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus nézőpont

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

¹⁴ Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσεν τοὺς ἰδίους δούλους καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ,

Ahogyan ugyanis egy ember elutazva hívta a saját rabszolgáit, és átadta nekik a vagyonát,

¹⁵ καὶ ᾧ μὲν ἔδωκεν πέντε τάλαντα ᾧ δὲ δύο ᾧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, καὶ ἀπεδήμησεν. εὐθέως

és az egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak pedig egyet, mindenkinek a saját képessége (ereje) szerint, és elutazott. Tüstént

¹⁶ Ἐπορευθεὶς ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν ἠργάσατο ἐν αὐτοῖς καὶ ἔκέρδησεν ἄλλα ἑπτέντε.

menve az, aki öt talentumot kapott, el kezdett dolgozni vele, és másik ötöt nyert:

¹⁷ Ὡσαύτως ὁ τὰ δύο ἔκέρδησεν ἄλλα δύο.

hasonlóképpen az, aki kettőt (kapott), másik kettőt nyert.

¹⁸ ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν ἀπελθὼν ὥρυσεν γῆν καὶ ἔκρυσεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

Az pedig, aki egyet kapott, elmenve kiásta a földet, és belerejtette az urának az ezüstjét.

¹⁹ μετὰ δὲ ἄπο χρόνον ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων καὶ συναίρει λόγον μετ' αὐτῶν

Sok idő után pedig eljön azoknak a rabszolgáknak az ura, és számadást tart velük.

²⁰ καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα λέγων· Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα πέντε τάλαντα ἔκέρδησα.

És odajőve az, aki öt talentumot kapott, odavitt másik öt talentumot mondván: „Uram, öt talentumot adtál át nekem: íme, másik öt talentumot nyertem.”

²¹ Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

Felelte neki az ura: „Jól van, jó és hűséges rabszolga, a kevés iránt hű voltál, sok fölé foglak rendelni téged: menj be az Urad örömébe.”

²² προσελθὼν Ἦδε καὶ ὁ τὰ δύο Ἦτάλαντα εἶπεν· Κύριε, δύο τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε ἄλλα δύο τάλαντα Ἦέκέρδησα.

Odajőve pedig az is, aki két talentumot (kapott), mondta: „Uram, két talentumot adtál át nekem: íme, másik két talentumot nyertem.”

²³ ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου.

Felelte neki az ura: „Jól van, jó és hűséges rabszolga, a kevés iránt hű voltál, sok fölé foglak rendelni téged: menj be az Urad örömébe.”

²⁴ προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφώς εἶπεν· Κύριε, ἔγνων σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·

Odajőve pedig az is, aki egy talentumot kapott, mondta: „Uram, tudva, hogy te kemény ember vagy, arató, ahol nem vetettél, és összegyűjtő, ahonnan nem szórtál el,

²⁵ καὶ φοβηθεὶς ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε ἔχεις τὸ σόν.

és félve, elmenve elrejtettem a talentumodat a földbe: íme, a tiéd, ami hozzád tartozik.”

²⁶ ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ· Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα;

Válaszolva pedig az ura mondta neki: „Gonosz és hanyag rabszolga, tudtad, hogy aratok, ahol nem vettem, és összegyűjtök, ahonnet nem szórtam el?

²⁷ ἔδει Ἦσε οὖν Ἦβαλεῖν Ἦτὰ ἀργυρία Ἦμου τοῖς τραπεζίταις, καὶ ἔλθὼν ἐγὼ ἔκομισάμην ἂν τὸ ἔμὸν σὺν τόκῳ.

A pénzváltóknál kellett volna tehát elhelyezned az ezüstjeimet, és elmenve kamattal kaptam volna én vissza az enyémet.

²⁸ ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα·

Vegyétek tehát el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van:

²⁹ τῷ γὰρ ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται· Ἦτοῦ δὲ Ἦμὴ ἔχοντος καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

ugyanis mindannak, akinek van, adatik és gazdaggá tétetik (meggazdagodik), akinek pedig nincs, az is elvétetik tőle, amije van.

³⁰ καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

És a haszontalan rabszolgát dobjátok ki a nagyon kívül levő sötétségbe: ott sírás és fogak csikorgatása lesz.”

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹⁴ *Sicut enim homo peregre proficiscens vocavit servos suos et tradidit illis bona sua.*

¹⁴ Úgy lesz, mint azzal az emberrel, aki idegenbe készült. Összehívta szolgálait, s rájuk bízta vagyonát.

¹⁴ Úgy lesz akkor, mint amikor egy ember arra készült, hogy külföldre menjen. Hívta a szolgálait és átadta nekik vagyonát.

¹⁴ Úgy lesz akkor, mint azzal az emberrel, aki idegenbe készül. Összehívta szolgálait s átadta nekik vagyonát.

¹⁴ Mert épen úgy van ez, mint az az ember, a ki útra akarván kelni, elhívata az ő szolgálait, és a mije volt, átadta nekik.

¹⁴ Mert úgy van ez, mint amikor egy idegenbe készülő ember hívatta szolgálait, és átadta nekik vagyonát.

¹⁵ *Et uni dedit quinque talenta, alii autem duo, alii vero unum, unicuique secundum propriam virtutem, et profectus est. Statim*

¹⁵ Az egyiknek öt talentumot adott, a másikkal kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint, aztán útra kelt.

¹⁵ Az egyiknek öt talentumot adott, a másikkal kettőt, a harmadiknak pedig egyet, mindegyiknek a képessége szerint; és elment külföldre. Ekkor rögtön

¹⁵ Egyiknek öt talentumot adott, a másikkal kettőt, a harmadiknak csak egyet, kinek-kinek rátermettsége szerint, aztán elutazott.

¹⁵ És ada az egyiknek öt talentumot, a másikkal kettőt, a harmadiknak pedig egyet, kinek-kinek az ő erejéhez képest; és azonnal útra kelet.

¹⁵ Az egyiknek öt talentumot adott, a másikkal kettőt, a harmadiknak pedig egyet, kinek-kinek képessége szerint, és elutazott.

¹⁶ *abii, qui quinque talenta acceperat, et operatus est in eis et lucratus est alia quinque;*

¹⁶ Aki öt talentumot kapott, menten elkezdett vele kereskedni, s másik ötöt nyert rajta.

¹⁶ elment az, aki öt talentumot kapott, befektette azokat, és szerzett másik ötöt.

¹⁶ Aki öt talentumot kapott, menten kereskedni kezdett vele és másik ötöt nyert rajta.

¹⁶ Elmentvén pedig a ki az öt talentumot kapta vala, kereskedék azokkal, és szerze más öt talentumot.

¹⁶ Az, aki öt talentumot kapott, azonnal elindult, vállalkozásba fogott, és másik ötöt keresett.

¹⁷ *similiter qui duo acceperat, lucratus est alia duo.*

¹⁷ Ugyanígy az is, aki kettőt kapott, másik kettőt szerzett.

¹⁷ Éppígy az is, aki kettőt kapott, szerzett másik kettőt.

¹⁷ Ugyanígy, aki kettőt kapott, másik kettőt szerzett.

¹⁷ Azonképen a kié a kettő vala, az is más kettőt nyere.

¹⁷ Ugyanígy az is, aki kettőt kapott, másik kettőt keresett.

¹⁸ *Qui autem unum acceperat, abiens fodit in terra et abscondit pecuniam domini sui.*

¹⁸ Aki egyet kapott, elment, ásott egy gödröt, és elrejtette urának pénzét.

¹⁸ Az viszont, aki egyet kapott, elment, a földbe ásva elrejtette ura pénzét.

¹⁸ Aki pedig egyet kapott, elment, gödröt ásott és elrejtette urának pénzét.

¹⁸ A ki pedig az egyet kapta vala, elmentvén, elásá azt a földbe, és elrejté az ő urának pénzét.

¹⁸ Aki pedig egyet kapott, elment, gödröt ásott, és elrejtette ura pénzét.

¹⁹ *Post multum vero temporis venit dominus servorum illorum et ponit rationem cum eis.*

¹⁹ Hosszú idő elteltével megjött a szolgák ura, és számadást tartott.

¹⁹ Sok idő múltán megjött ezeknek a szolgáknak az ura és számadást tartott velük.

¹⁹ Hosszú idő múlva megjött a szolgák ura és számadást tartott velük.

¹⁹ Sok idő múlva pedig megjöve ama szolgáknak ura, és számot vete velök.

¹⁹ Hosszú idő múlva megjött ezeknek a szolgáknak az ura, és számadást tartott velük.

²⁰ *Et accedens, qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta dicens: "Domine, quinque talenta tradidisti mihi; ecce alia quinque superlucratus sum".*

²⁰ Jött, aki öt talentumot kapott, és felmutatta a másik öt talentumot: Uram, öt talentumot adtál, nézd, másik ötöt nyertem rajta. -

²⁰ Előállt ekkor az, aki öt talentumot kapott, hozott másik öt talentumot, és így szólt: 'Uram, öt talentumot adtál nekem, nézd, másik öt talentumot nyertem rajta.'

²⁰ Jött, aki öt talentumot kapott, és fölmutatta a másik öt talentumot: Uram, öt talentumot adtál, nézd, másik ötöt nyertem rajta.

²⁰ És előjövén a ki az öt talentumot kapta vala, hoza más öt talentumot, mondván: Uram, öt talentumot adtál vala nékem; ímé más öt talentumot nyertem azokon.

²⁰ Jött az, aki öt talentumot kapott, és odahozta a másik öt talentumot, és így szólt: „Uram, öt talentumot adtál át nekem, nézd, másik öt talentumot kerestem!”

²¹ Ait illi dominus eius: “Euge, serve bone et fidelis. Super pauca fuisti fidelis; supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui”.

²¹ Jól van, te hűséges, derék szolga - mondta neki ura. - Minthogy a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe!

²¹ Az ura azt mondta neki: ‘Jól van, derék és hű szolga! A kicsiben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe.’

²¹ Jól van, te hűséges, derék szolga! – mondta neki ura, mivel kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe.

²¹ Az ő ura pedig monda neki: Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltál hű, sokra bízok ezután; menj be a te uradnak örömébe.

²¹ Ura így szólt hozzá: „Jól van, derék és hű szolgám! A kevésben hű voltál, ezután sokat bízok rád. Gyere, örvendezz uraddal együtt!”

²² Accessit autem et qui duo talenta acceperat, et ait: “Domine, duo talenta tradidisti mihi; ecce alia duo lucratus sum”.

²² Jött az is, aki két talentumot kapott, s így szólt: Uram, két talentumot adtál, nézd, másik kettőt szereztem. -

²² Ezután jött az is, aki a két talentumot kapta és így szólt: ‘Uram, két talentumot adtál nekem, nézd, másik két talentumot nyertem rajta.’

²² Jött az is, aki két talentumot kapott, és így szólt: Uram, két talentumot adtál, nézd, másik kettőt szereztem.

²² Előjövén pedig az is, a ki a két talentumot kapta vala, monda: Uram, két talentumot adtál volt nékem; ímé más két talentumot nyertem azokon.

²² Jött az is, aki két talentumot kapott, és ezt mondta: „Uram, két talentumot adtál át nekem, nézd, másik két talentumot kerestem!”

²³ Ait illi dominus eius: “Euge, serve bone et fidelis. Super pauca fuisti fidelis; supra multa te constituam: intra in gaudium domini tui”.

²³ Jól van, te hűséges, derék szolga. Mivel a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe!

²³ Az ura azt mondta neki: ‘Jól van, derék és hű szolga, a kicsiben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe.’

²³ Jól van, te hűségese, derék szolgál! – mondotta neki ura, mivel kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe.

²³ Monda neki az ő ura: Jól vagy jó és hű szolgál, kevesen voltál hű, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömébe.

²³ Ura így szólt hozzá: „Jól van, derék és hű szolgál! A kevésben hű voltál, ezután sokat bízok rád. Gyere, örvendezz uraddal együtt!”

²⁴ *Accedens autem et qui unum talentum acceperat, ait: “Domine, novi te quia homo durus es: metis, ubi non seminasti, et congregas, ubi non sparsisti;*

²⁴ Végül jött az is, aki csak egy talentumot kapott. Ez így beszélt: Uram, tudtam, hogy kemény ember vagy. Aratsz, ahol nem vetettél, és gyűjtesz, ahol nem szórtál.

²⁴ Végül odajött az is, aki egy talentumot kapott, és azt mondta: ‘Uram, tudom rólad, hogy kemény ember vagy, aratsz, ahol nem vetettél, és begyűjtesz onnan is, ahová nem ültettél.

²⁴ Végre jött az is, aki csak egy talentumot kapott és így szólt: Uram, tudtam, hogy szigorú ember vagy: aratsz, ahol nem vetettél, és gyűjtesz, ahol nem szórtál.

²⁴ Előjövén pedig az is, a ki az egy tántomot kapta vala, monda: Uram, tudtam, hogy te kegyetlen ember vagy, a ki ott is aratsz, a hol nem vetettél, és ott is takarsz, a hol nem vetettél;

²⁴ Jött az is, aki egy talentumot kapott, és ezt mondta: „Uram, tudtam, hogy hajthatatlan ember vagy: ott is aratsz, ahol nem vetettél, és onnét is gyűjtesz, ahová nem szórtál.

²⁵ *et timens abii et abscondi talentum tuum in terra. Ecce habes, quod tuum est”.*

²⁵ Ezért félelmemben mentem, elástam a földbe talentumodat. Itt van, ami a tiéd. -

²⁵ Mivel féltém tőled, elmentem és elrejtettem a talentumodat a földbe. Íme, itt van, ami a tiéd!’

²⁵ Ezért félelmemben mentem a földbe ástam talentumodat. Itt van, ami a tiéd.

²⁵ Azért félvén, elmentem és elástam a te tántomodat a földbe; ímé megvan a mi a tiéd.

²⁵ Félelmemben elmentem, és földbe rejtettem talentumodat. Nézd, itt van, ami a tiéd!”

²⁶ *Respondens autem dominus eius dixit ei: “Serve male et piger! Sciebas quia meto, ubi non seminavi, et congrego, ubi non sparsi?”*

²⁶ Te mihaszna, lusta szolgál! - kiáltott rá ura. - Tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vettem, s ott is gyűjtök, ahol nem szórtam.

²⁶ Az ura azt válaszolta neki: ‘Te gonosz és lusta szolgál! Tudtad, hogy aratok, ahol nem vettem és gyűjtök onnan, ahová nem ültettem.

²⁶ Te haszontalan, lusta szolga! – kiáltott rá ura, tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vettem, és gyűjtök, ahol nem szórtam?

²⁶ Az ő ura pedig felelvén, monda néki: Gonosz és rest szolga, tudtad, hogy ott is aratok, a hol nem vettem, és ott is takarok, a hol nem vettem;

²⁶ Ura így válaszolt neki: „Te gonosz és lusta szolga, tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vettem, és onnét is gyűjtök, ahova nem szórtam?

²⁷ Oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis, et veniens ego recepissem, quod meum est cum usura.

²⁷ Oda kellett volna adnod pénzemet a pénzváltóknak, hogy megjövet kamatostul kaptam volna vissza.

²⁷ Éppen ezért el kellett volna helyezned a pénzemet a pénzváltóknál, hogy amikor megjövök, kamatostul kapjam vissza a magamét.

²⁷ Oda kellett volna adnod pénzemet a pénzváltónak, hogy hazatérve kamatostul kapjam vissza a magamét.

²⁷ El kellett volna tehát helyezned az én pénzemet a pénzváltóknál; és én, megjövén, nyereséggel kaptam volna meg a magamét.

²⁷ El kellett volna vinned a pénzemet a pénzváltókhoz, így amikor megjöttem, kamatostul kaptam volna vissza azt, ami az enyém.

²⁸ Tollite itaque ab eo talentum et date ei, qui habet decem talenta:

²⁸ Vegyétek el tőle a talentumot, és adjátok oda annak, akinek tíz talentuma van!

²⁸ Vegyétek hát el tőle a talentumot és adjátok annak, akinek tíz talentuma van!

²⁸ Vegyétek csak el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van!

²⁸ Vegyétek el azért tőle a tálentomot, és adjátok annak, a kinek tíz tálentoma van.

²⁸ Vegyétek el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van!

²⁹ omni enim habenti dabitur, et abundabit; ei autem, qui non habet, et quod habet, auferetur ab eo.

²⁹ Mert annak, akinek van, még adnak, hogy bőven legyen neki; akinek meg nincs, attól még amije van is, elveszik.

²⁹ Mert mindannak, akinek van, még adnak és bővelkedni fog. Attól pedig, akinek nincs, még azt is elveszik, amije van.

²⁹ Mindannak ugyanis, akinek van, még adnak, hogy bővelkedjék; akinek pedig nincsen, attól még azt is elveszik, amije van.

²⁹ Mert mindenkinek, a kinek van, adatik, és megszorítottatik; a kinek pedig nincsen, attól az is elvétetik, a mije van.

²⁹ Mert mindenkinek, akinek van, adatik, és bővelkedni fog; attól pedig, akinek nincs, még az is elvétetik, amije van.

³⁰ *Et inutilem servum eicite in tenebras exteriores: illic erit fletus et stridor dentium*”.

³⁰ Ezt a mihaszna szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre! Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.

³⁰ *A haszontalan szolgát pedig dobjátok ki a külső sötétségre! Lesz majd ott sírás és fogcsikorgatás!*

³⁰ Ezt a haszontalan szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre! Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.

³⁰ És a haszontalan szolgát vessétek a külső sötétségre; ott léssen sírás és fogcsikorgatás.

³⁰ Ezt a haszontalan szolgát pedig vessétek ki a külső sötétségre! Lesz ott majd sírás és fogcsikorgatás.”

1.1.3. Behatárolás

Jézus utolsó nagy beszédén belül (Mt 24-25) található ez a szakasz, amit a tíz szűzről (Mt 25,1-13) és az utolsó ítéletről (Mt 25,31-46) szóló példabeszédek vesznek körül. Így ez az epizód a Mt 25,14-30 versek között helyezkedik el.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

A perikópát megelőző és követő epizódok témái és záró versei (Mt 25,13-46) is jelzik Máté fő üzenetét ebben a szakaszban: a földi élet után van örök élet, de az emberen múlik, hogy vagy a mennybe, vagy a kárhozatra jut. A talentumok az Istentől ajándékba adott hitet jelképezik, amit ki-ki a maga képességei és lehetőségei szerint a szeretet cselekedeteivel kamatoztat. Hiszen a hitnek és a szeretetnek szorosán össze kell kapcsolódnia egymással (vö. Gal 5,6; Jak 2,26). A hit ingyenes ajándék: mindenki megkapja, aki nyitott rá, aki kéri. Viszont az üdvösséghez, a mennyországba való bejutáshoz szükség van a szeretet és az irgalom tetteire is (vö. Mt 25,31-46). Az Úr mindenkit a szeretete alapján fog egyszer számon kérni, megítélni (Mt 25,19 köv.).

Az örök élet, Máté leírásában, az Úr örömebe való bemenetelt, abban való állandó, boldogító részesedést (Mt 25,21.23), a kárhozat pedig ettől az örömtől való fájdalmas és szomorú elesést, eltávolodást jelenti, ahogy a „nagyon kívül” ritka kifejezés is jelzi (Mt 25,30).

Ezzel a szakasszal, csakúgy, mint ennek a fejezetnek a másik két példabeszédével is, az evangélista arra hívja fel a figyelmet, hogy éljük komolyan: hittel, szeretettel, felelősen a földi életünket, mert nagy a tét: az örök élet elnyerése vagy elvesztése.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

ἀγαθὲ καὶ πιστὲ (*ágáthe káj pizste*): 'jó és hűséges' (Mt 25,21.23)

Mindkét melléknév megszólító esetben található (vocativus). Az első ebben a formában ötször jelenik meg az evangéliumokban: e szakaszban a rabszolgákra (Mt 25,21.23), majd kétszer Jézusra (Mk 10,17; Lk 18,18), végül pedig a tíz mínát szerzett szolgára vonatkozóan (Lk 19,17). A másik melléknév ebben az esetben viszont csak itt fordul elő az Újszövetségben (Mt 25,21.23). Mindkét jelző külön-külön is dicséretet és elismerést fejez ki, összekapcsolva viszont, ami csak itt Máténál jelenik meg, még hangsúlyosabbá válnak az Úr elismerő és megdicsérő szavai.

εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου (*ejszelthe ejsz tén khárán tú küriú szú*) menj be urad örömébe (Mt 25,21.23)

Máté evangélista a „bemenni” kifejezést olykor összekapcsolja a mennyek, illetve az Isten országa fogalommal (Mt 7,21; Mt 19,23-24) és ahhoz kötődő képekkel (élet: Mt 19,17; menyegző: Mt 25,10). Ebbe a sorozatba illeszkedik be ez az igehely is, ami azért rendkívüli, mert egyedül itt kapcsolódik az Újszövetségben ehhez a kifejezéshez az öröm főnév (Mt 25,21.23). Ezáltal Máté azt kívánja jelezni, hogy a mennyek országa egy dinamikus valóság: állandó bemenetel az Úr örömébe, vagyis szüntelen növekedés és részesedés az Úr jelenlétéből fakadó örömben. Ehhez hasonlót Pál apostolnál is találunk, aki arra bátorítja az olvasóit, hogy a földi életben is már állandóan örvendjenek az Úrban, aki közel van (Fil 4,4-5). Ez a páli felszólítás teljesedik be az evangélista által leírt történetben (Mt 25,21.23).

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Máté evangéliumán belül

8,12 az ország fiait pedig kivetik a külső sötétségbe. Ott sírás és fogcsikorgatás lesz.

13,12 Akinek van, annak még adnak, hogy bőségesen legyen neki, de akinek nincs, attól még azt is elveszik, amije van.

18,23 A mennyek országa hasonlít a királyhoz, aki el akarta számoltatni szolgálait.

19,28 Jézus így válaszolt: „Bizony mondom nektek, ti, akik követtetek, a megújulásakor, amikor az Emberfia dicsőséges trónjára ül, ti is ott ültök majd vele tizenkét trónon és ítélni fogtok Izrael tizenkét törzse fölött.”

24,47 Bizony mondom nektek, egész vagyona fölé rendeli.

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mk 13,34 Éppen úgy, mint az idegenbe készülő ember, aki otthagyja házát és szolgálaira bízva vezetését, mindegyiknek kijelöli a maga feladatát, a kapusnak is megparancsolja, hogy virrasszon.

Lk 16,10 Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű. Aki a kicsiben hűtlen, az hűtlen a nagyban is.

Lk 19,12-27 Egy főember – kezdte – messze földre indult, hogy királyságot szerezzen magának, s aztán visszatérjen. Magához hívatta tíz szolgáját, adott nekik tíz minát és így szólt hozzájuk: Kamatoztassátok, míg vissza nem térek. Polgártársai gyűlöltek, ezért követséget küldtek utána és tiltakoztak: Nem akarjuk, hogy királyunk legyen. Mégis megszerezte a királyságot és visszatért. Hívatta szolgálait, akiknek a pénzt adta, hogy megtudja, ki hogyan forgatta. Jött az első, s így szólt: Uram, minád tíz minát hozott. Jól van, derék szolga! – felelte neki. – Mivel a kicsiben hű voltál, hatalmad lesz tíz város felett. Jött a második is: Uram – mondta –, minád öt minát jövedelmezett. Ennek ezt válaszolta: Téged öt város fölé rendellek. Végül jött a harmadik és így beszélt: Uram, itt a minád! Kendőbe kötöttem és eldugtam, féltem ugyanis tőled, mert szigorú ember vagy. Fölveszed, amit nem te tettél le, és learatod, amit nem te vetettél. – A magad szájából ítélek meg – mondta neki –, te mihaszna szolga. Tudtad, hogy szigorú ember vagyok. Fölveszem, amit nem én tettem le és learatom, amit nem én vettem. Miért nem adtad hát oda pénzem a pénzváltóknak, hogy megjövet kamatostul kaptam volna vissza? Ezzel a körülállókhöz fordult: Vegyétek el tőle a minát, és adjátok oda annak, aki tíz minát kapott. Azok megjegyezték: Uram, neki már tíz minája van. – Mondom nektek, hogy akinek van, az kap, akinek meg nincs, attól azt is elveszik, amije van. Ellenségeimet pedig, akik nem akarták, hogy királyuk legyen, vezessétek ide, és öljétek meg a szemem láttára.

Jn 4,37 Mert igaza van a szólásmondásnak: Más vet és más arat.

Jn 15,11 Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és teljes legyen az örömetök.

Jn 17,24 Atyám, azt akarom, hogy akiket nekem adtál, ott legyenek velem, ahol vagyok, s lássák dicsőségemet, amelyben részesítettél, mivel már a világ teremtése előtt szeretted.

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

Péld 14,35 Az okos szolga kedves a királynak, ügyessége folytán nem éri megvetés.

Péld 12,2 Az okos szolga fölébe kerül a hitvány fiúnak, és a testvérek közt ő is örökrészt kap.

Róm 12,6 s a nekünk juttatott kegyelem szerint adományaink is különböznek: aki a prófétálást kapta, tegyen tanúságot a hit szerint.

1Kor 4,2 A gondnokoktól természetesen egyet követelnek meg: hogy hűségesebben bizonyuljanak.

1Kor 12,4 A lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz.

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus nézőpont

Ki az Úr, aki messzi földre távozott? Nem más, mint Jézus Krisztus, aki feltámadása után felment a mennybe és az evangéliumot tanítványaira bízta. Mindenkinek meghagyta a maga szolgálatát. Kinek öt, kinek kettő, kinek egy talentum jutott. Nem azért tette ezt, mert valakit szeret, valakit pedig nem, hanem mindenki rátermettsége szerint részesült a küldetés mértékéből. Az öt talentum az öt földi érzéket jelenti. Aki ezt megkapta, megduplázta, azaz rajtuk keresztül szert tett a mennyei dolgok tudására, a Teremtő megismerésére. Akinek két talentum jutott, a földi tudomány és törvény elsajátítása után megértette az örök boldogságot. Így duplázta meg a két talentumot. Akinek pedig az egy talentumot adták és elásta, az a szolga, aki hallgatta az Úr tanítását, de nem fogadta szívébe, így a földi gyönyörök elnyomták érzékét a mennyei dolgok iránt, épp ezért nem tudta kamatoztatni a kapott adományt. Mégis ebben a szolgában, aki elásta az Urától kapott talentumot, nem volt meg az alázat, hogy amikor mások jótetteit látta, nem bánta meg saját mulasztását és bűnét. Ebből kifolyólag gőgéért és nemtörődömségéért ítélték el. Mit jelent ez a gőg és nemtörődömség? Megkaptuk az Isten szavát. Ha mi ezt nem adjuk tovább, nem hirdetjük, ahogyan a mi Urunk meghagyta, akkor elássuk a földbe és nem „kamatozik”. Ha azonban hirdetjük és tanítjuk, akkor oda tudjuk adni a pénzváltóknak, azaz a híveknek, hogy szívükbe fogadják és újabb megtérések szülessenek. Mindezekből következőleg, mindannyiunknak számot kell vetnünk a magunk tehetségéről, hogy mit kaptunk ajándékba az Úrtól és azt használjuk az Ő dicsőségére és Egyházának építésére.

/Vö.: Jeromos, Máté evangéliumhoz IV, 22, 14 – 30/

2.2. Tanítóhivatali nézőpont

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

2006. Az "érdem" szó általában fizetséget jelent, mellyel egy közösség vagy társaság tartozik egy tagjának cselekedetéért, melyet jósága vagy rosszasága szerint jutalomra

vagy büntetésre méltónak ítélt. Az érdem az igazságosság erényéhez tartozik a méltányosság elve alapján, ami ezt az erényt vezérli.

2007. Az embernek Istennel szemben a szó szorosán vett jogi értelmében nincsenek érdemei. Közte és köztünk mérhetetlen egyenlőtlenség van, hiszen mi mindent tőle, Teremtőnkől kaptunk.

2008. Az ember Isten előtti érdeme a keresztény életben abból a tényből ered, hogy Isten szabadon úgy rendelkezett: kegyelme művének társává teszi az embert. Isten atyai tevékenysége a maga indításával az első, és az ember szabad cselekvése az együttműködésben a második, úgyhogy a jócselekedetek érdemeit elsősorban Isten kegyelmének kell tulajdonítani, s csak utána a hívőnek. Egyébként maga az emberi érdem is Istenre száll vissza, mert Krisztusban végzett jó cselekedetei a Szentlélek sugallataiból és segítségéből fakadnak.

2009. A fiúvá fogadás, amely kegyelemből az isteni természet részeseivé tesz minket, Isten ingyenes igazságossága következtében valódi érdemmel ruházhat föl. Itt a jog kegyelemből fakad, szeretettel teljes jog, amely Krisztus "társörökösévé" és méltóvá tesz "a megígért örökségre, az örök életre". Jócselekedeteink érdeme az isteni jószág ajándéka. "Előbb adatott a kegyelem, most megfizetik az érdemet. (...) Az Ő ajándékai a te érdemeid."

2010. Mivel a megtérés, a megbocsátás és a megigazulás kezdetén a kegyelem rendjében Istené a kezdeményezés, senki sem érdemelheti ki az első kegyelmet. Ettől kezdve azonban a Szentlélek és a szeretet indítására kiérdemelhetjük önmagunk és mások számára a kegyelmeket, amelyek megszentelődésünk, a kegyelem és a szeretet gyarapodása és az örök élet elnyerése szempontjából hasznosak. Isten bölcsessége szerint még mulandó javakat is, mint például egészség, barátság, kiérdemelhetünk. E kegyelmek és ajándékok a keresztény imádság tárgyai. Az imádság biztosítja az érdemszerző cselekedeteinkhez szükséges kegyelmet.

2011. Krisztus bennünk élő szeretete minden érdemünk forrása Isten előtt. A kegyelem, mely tevékeny szeretettel egyesít Krisztussal, biztosítja cselekedeteink természetfölötti jellegét és abból következően érdemét Isten és az emberek előtt. A szentek mindig világosan tudták, hogy minden érdemük tiszta kegyelem volt:

"A földi száműzetés után, remélem, eljutok a hazába, a Te élvezetedre, de nem akarok az ég számára érdemeket gyűjteni, egyedül a te szeretetedért akarok fáradozni (...). A jelen élet estéjén üres kezekkel fogok megjelenni előtted, mert nem azt kérem tőled, Uram, hogy mérlegeld tetteimet. Minden igazságunk a te szemedben szeplős. Ezért a te igazságodat akarom magamra öltetni és a te Szeretetedtől akarom megkapni a te örök birtoklásodat..."

1038. Az összes halottak, "az igazak és a gonoszok" (ApCsel 24,15) föltámadása megelőzi az utolsó ítéletet. Ez lesz az "az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják Isten Fiának szavát. Akkor előjönnek, akik jót cselekedtek, az élet föltámadására, akik pedig gonoszt tettek, az ítélet föltámadására" (Jn 5,28–29). Akkor majd eljön Krisztus "a maga dicsőségében és Vele mind az angyalok (...). És összegyűjtik elébe az összes nemzetet; és elkülöníti őket egymástól, miként a pásztor elkülöníti a juhokat a kosoktól, és a juhokat a jobbára, a kosokat pedig a baljára állítja. (...) És elmennek ezek az örök büntetésre, az igazak pedig az örök életre." (Mt 25,31–33.46)

1039. Krisztus színe előtt, aki az Igazság, véglegesen nyilvánvalóvá válik majd minden egyes ember igazi kapcsolata Istennel. Az utolsó ítélet föl fogja tárni végső következményeiig mindazt a jót, amit bárki tett vagy elmulasztott földi életében:

"Őrzik mindazt, amit a gonoszok tesznek – és ők ezt nem tudják – arra a napra, amikor eljön a mi Istenünk nyilvánvalóan, és nem fog hallgatni (Zsolt 50,3) (...). Ezután odafordul azokhoz, akik a balján vannak: Elhelyeztem kicsinyke szegényeimet számotokra a földön. Én mint a Fő – mondja – a mennyben ültem az Atya jobbán, de tagjaim a földön küszködtek, tagjaim a földön nélkülöztek. Tagjaimnak adhattatok volna és a Főhöz jutott volna, amit adtok. És megtudnátok, hogy amikor kicsinyke szegényeimet elhelyeztem számotokra a földön, hordáraitokká tettem őket, akik cselekedeteiteket a kincstáramba hozták volna. De ti semmit nem adtatok a kezeikbe, ezért nem találtok nálam semmit.«"

1040. Az utolsó ítélet Krisztus dicsőséges visszatértekor fog történni. Egyedül az Atya ismeri a napot és az órát, egyedül Ő dönt az Ő eljövételéről. Akkor fogja kimondani Fia, Jézus Krisztus által végső szavát az egész történelemről. Meg fogjuk ismerni a teremtés egész művének, valamint az üdvösség egész rendjének végső értelmét, megértjük majd a csodálatos utakat, amelyek által gondviselése minden dolgot elvezetett végső céljához. Az utolsó ítélet meg fogja mutatni, hogy Isten igazságossága győz minden igazságtalanság fölött, amit teremtményei elkövettek, és hogy az Ő szeretete erősebb, mint a halál.

1041. Az utolsó ítélet hirdetése megtérésre hív mindaddig, amíg Isten az embereknek adja "az alkalmas időt" és "az üdvösség napját" (2Kor 6,2): szent istenfélelemre és az Istenország igazságának keresésére késztet. Hirdeti az Úr visszatérésének "boldog reményét" (Tit 2,13), aki "eljön, hogy megdicsőüljön szentjeiben és csodálatos legyen mindazokban, akik hittek" (2Tesz 1,10).

1048. "Nem tudjuk, mikor teljesedik be a föld és az emberiség ideje, sem a mindenség átalakulásának módját nem ismerjük. Elmúlik ugyanis a világ bűntől eltorzult alakja,

de halljuk, hogy Isten új lakóhelyet és új földet készít, melyben igazságosság lakik, s melynek boldogsága betölti, sőt felülmúlja mindazt a békevágyat, mely feltör az emberi szívekből."

1049. "Az új föld várásának mégsem szabad csökkentenie, hanem inkább fokoznia kell a szorgoskodást, hogy szebb legyen a föld, hiszen itt van növekedőben az új emberi család közössége, mely némiképp már sejteti az eljövendő világ körvonalait. Így tehát jóllehet a földi fejlődést gondosan meg kell különböztetni Krisztus országának növekedésétől, mégis amennyiben hozzájárulhat a társadalom jobb rendjének megalkotásához, sokat jelent az Isten országa szempontjából."

1050. Ha "az emberi méltóság, a testvéri közösség és a szabadság javait, tudniillik a természet és az emberi munka jó gyümölcsseit az Úr Lelkében és az Úr parancsa szerint elterjesztettük a földön, egyszer újra meg fogjuk találni, de már megtisztítva minden szennytől, tündöklően és megdicsőülve, akkor, amikor Krisztus átadja az Atyának az örök és egyetemes országot". Akkor Isten lesz "minden mindenben" (1Kor 15,28) az örök életben:

"Az élet valójában és igazában az Atya, aki a Fiú által a Szentlélekben forrásként árasztja mindenkire a mennyei javakat: és jósága által nekünk, embereknek is az örök élet javait igazmondóan megígérte."

1936. Amikor az ember megszületik erre a világra, nem rendelkezik mindennel, amire szüksége van testi és lelki életének fejlődéséhez. Szüksége van másokra. Különbségek jelennek meg, melyek életkorhoz, testi képességekhez, értelmi és erkölcsi adottságokhoz, gazdasági tevékenységhez és vagyonhoz kötődnek. A talentumok nem egyformán kerülnek szétosztásra.

1937. E különbségek Isten tervéhez tartoznak, aki azt akarja, hogy mindenki megkapja a másiktól, amire szüksége van, akiknek pedig különleges "talentumai" vannak, osszák meg értékeiket azokkal, akik rászorulnak ezekre. A személyes különbségek nagylelkűségre, jóindulatra, ajándékozásra készítetnek és gyakran köteleznek; serkentik a kultúrákat, hogy egyik a másikat gazdagítsa:

"Oly különbözőképpen osztogatom az erényeket, hogy nem adom mindet egynek, hanem az egyiknek ezt, a másiknak azt adom. (...) Egyiknek a szeretetet, másiknak az igazságosságot, harmadiknak az alázatosságot, a negyediknek az eleven hitet (...). És így adtam az erény sokféle ajándékát és kegyelmét, lelkieket és mulandókat egyaránt annyira változatosan, hogy egyetlen személynek sem adtam meg valamennyit, azért nem, hogy kénytelenek legyetek egymás szeretetével élni (...); úgy akartam, hogy az egyiknek szüksége legyen a másikra, s valamennyien szolgálaim legyetek a tőlem kapott kegyelmek és ajándékok osztogatásában."

2331. "Az Isten szeretet: benső életét a személyes szeretetközösség misztériumában éli. Azáltal, hogy a férfi és a nő emberi természetét a saját képmására teremti, a lelkiismerettel együtt beléjük oltotta a szeretetre és a közösségre szóló meghívást, azaz képességet és felelősséget."

"Isten megteremtette az embert, saját képmására (...) férfinak és nőnek teremtette őket" (Ter 1,27); "legyetek termékenyek és szaporodjatok" (Ter 1,28); "amikor Isten Ádámot megteremtette, Istenhez hasonlónak alkotta; férfinak és nőnek teremtette őket, megáldotta, és azon a napon, amelyen alkotta, embernek nevezte őket" (Ter 5,1–2).

2334. "»Férfinak és nőnek« teremtve az embert, Isten a férfit és a nőt egyformán megajándékozta a személyes méltósággal." "Az ember, a férfi és az asszony, egyaránt személy, hiszen mindketten a személyes Isten képére és hasonlatosságára lettek teremtve."

1603. "A házastársi szeretet és élet bensőséges közösségét a Teremtő alapította és vette körül törvényeivel (...). Maga (...) Isten a házasság szerzője." A házasságra szóló meghívás már a férfi és a nő természetében adva van, ahogyan ezek a Teremtő kezéből kikerültek. A házasság nem pusztán emberi intézmény, jóllehet a századok folyamán a különböző kultúrák, társadalmi struktúrák és szellemiségek szerint számtalan változáson ment keresztül. E változások nem tudták feledtetni a maradandó és általános vonásokat. Ennek az intézménynek a méltósága ugyan nem azonos fényességgel ragyog mindenütt, de minden kultúrában él a házastársi egység értéke iránti érzék. "A személy, valamint az emberi és a keresztény közösség üdvössége szorosan összefügg a házastársi és családi közösség jó állapotával."

1604. Isten, aki az embert szeretetből teremtette, meg is hívta a szeretetre, ami minden egyes ember veleszületett, alapvető hivatása. Az ember Isten képmására lett teremtve, aki maga "a szeretet" (1Jn 4,8.16). Mivel Isten férfinak és nőnek teremtette az embert, kölcsönös szeretetük annak az abszolút és fogyatkozhatatlan szeretetnek a képe, mellyel Isten az embert szereti. Ez a szeretet a Teremtő szemében jó, sőt nagyon jó. Ez a szeretet, melyet Isten megáldott, arra van rendelve, hogy termékeny legyen, s hogy a teremtés őrzésének közös művében valósuljon meg: "Isten megáldotta őket, és mondta nekik: »Legyetek termékenyek, sokasodjatok, töltsétek be a földet, és vessétek uralmatok alá«" (Ter 1,28).

1605. A Szentírás elmondja, hogy a férfi és a nő egymásnak van teremtve: "Nem jó az embernek egyedül lennie" (Ter 2,18). A nő "hús az ő húsából", azaz a férfival egyenrangú, egészen közel áll hozzá, Isten segítségül adta mellé, így képviseli Istent, aki a mi segítségünk. "Ezért a férfi elhagyja atyját és anyját, feleségéhez ragaszkodik, és a kettő egy test lesz" (Ter 2,24). Maga az Úr mutatta meg, hogy ez kettőjük életének

fogyatkozhatatlan egységét jelenti, amikor arra emlékeztetett, mi volt a Teremtő terve "kezdettől": "Így tehát már nem ketten vannak, hanem egy test"(Mt 19,6).

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: Evangelium vitae enciklika

52. „És íme, odajött hozzá valaki, és szólt: „Mester, mi jót kell tennem, hogy örök életem legyen?”. Jézus így válaszolt: „Ha be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat”. A Mester az örök életről beszél, azaz az Isten életében való részesedésről. Erre az életre az Úr parancsolatainak megtartásával lehet eljutni, beleértve a „ne ölj” parancsot is. Éppen erre hivatkozik elsőként a Tízparancsolatból Jézus, amikor az ifjú megkérdezte, hogy mely parancsolatokat kell megtartania. „Jézus így válaszolt: Ne ölj, ne törj házasságot, ne lopj...”.

Isten parancsolata soha nem szakad el az ő szeretetétől: mindig az ember gyarapodására és örömeire adott ajándék. Mint ilyen az Evangéliumnak lényeges szempontja és tagadhatatlan eleme, sőt maga változik át Evangéliummá, azaz jó és örömhírré. Az élet Evangéliuma is Isten egyik nagy ajándéka, ugyanakkor az ember kötelező feladata. A szabad személyben ámulatot és hálát ébreszt és arra szólít, hogy befogadja és érzékeny felelősségérzettel őrizze és becsülje: amikor az életet ajándékozza Isten, elvárja az embertől, hogy szeresse, tisztelje és gyarapítsa azt. Így lesz az ajándékból parancsolat, és magából a parancsolatból ajándék.

Az embert, Isten élő képmását a Teremtő királlyá és úrrá akarta tenni. „Isten az embert úgy teremtette – írja Nisszai Szent Gergely –, hogy király lehessen a földön... Az ember Annak képmásául teremtetett, aki a mindenséget kormányozza. Minden azt mutatja, hogy az Ő természetét kezdettől fogva jellemzi a királyság... Az ember is király. Mivel arra teremtetett, hogy uralkodjék a világon, hasonlóságot kapott az egyetemes királlyal, eleven képmás, aki méltósága révén részesedik az isteni modell tökéletességében.” Mivel arra hivatott, hogy termékeny legyen és sokasodjék, vesse hatalma alá a földet és uralkodjék az alatta álló teremtményeken, az ember nemcsak a dolgoknak, hanem és elsősorban önmagának ura és királya, s bizonyos értelemben az ajándékba kapott életnek is, melyet – a szeretetben és Isten tervének tiszteletben tartásával – a nemzéssel tovább tud adni. Uralma azonban nem abszolút, hanem szolgálati jellegű; Isten végtelen és egyetlen uralmának tükröződése. Ezért az embernek bölcsen és szeretettel kell uralkodnia, részesedvén Isten mérhetetlen bölcsességében és szeretetében. S ez történik az ő szent Törvénye iránti engedelmisségben: a szabad és örömteli engedelmisség, mely annak tudatából fakad és táplálkozik, hogy az Úr parancsai a kegyelem ajándékai, s mindig és kizárólag az

ember javára szólnak, hogy megőrizték személyi méltóságát és elvezessék boldogságába.

Az ember nem föltétlen ura és megföllebbezhetetlen bírása a dolgoknak, még kevésbé az életnek, hanem – és ebben rejlik páratlan nagysága – „Isten terveinek szolgálója”.

Az életet úgy kapja az ember, mint kincset, amit nem szabad eltékozolnia; mint talentumot, melyet kamatoztatnia kell. Számot kell adnia róla Urának.

„Még a testvértől is számon kérem az ember életét”: az ember élete szent és sérthetetlen

Szent II. János Pál pápa: Christifideles laici apostoli buzdítás

56. Az Egyház változatos gazdagsága minden életállapotban megmutatkozik. Így a világi életállapotban különböző hivatások rejlenek, vagyis az egyes világi hívők lelki és apostoli útjai. A „közös” világi hivatáson belül „sajátos” világi hivatások fakadnak. Ezen a területen megemlíthetjük azt a lelki tapasztalatot, amely nemrég érett be az Egyházban a különböző formájú világi intézmények révén: a világi Krisztus-hívők, sőt papok számára is megnyílt a lehetőség az evangéliumi tisztaság, szegénység, engedelmesség tanácsának vállalására fogadalmak vagy ígérek által, ugyanakkor megtartva saját világi vagy klerikusi állapotukat. Amint a szinódusi atyák megjegyezték: „A Szentlélek az önátadás más formáit is fölkelte, melyekkel olyan személyek, akik teljesen a világi állapotban maradnak, Istennek adják magukat.”

Befejezésül újra elolvashatjuk Szalézi Szent Ferenc könyvének egyik szép részletét, mely a világiak lelkiségét oly nagyban előmozdította. A „jamborságról”, vagyis a keresztény tökéletességről azaz „a Lélek szerinti életről” szólva egyszerű és ragyogó módon mutatja be minden keresztény meghívottságát az életszentségre, ugyanakkor azt a sajátos módot is, ahogyan azt az egyes keresztények megvalósítják: „Isten a teremtéskor megparancsolta a növényeknek, hogy mindegyik 'a maga neme szerint' teremjen gyümölcsöt (Ter 1,11): így a keresztényeknek, akik az ő Egyházának élő növényei, megparancsolta, hogy mindegyik a jamborság (devóció) gyümölcsét teremje, minőségének, állapotának és hivatásának megfelelően. A jamborságot másként kell gyakorolnia a nemesembernek és az iparosnak, a szolgának és az úrnak, az özvegynek, a fiatal leánynak és az asszonynak. De még ez sem elég, hanem ezen belül a jamborság gyakorlatát is alkalmazni kell minden egyes hívő erejéhez, helyzetéhez, kötelességeihez... Éppen ezért tévedés, sőt eretnekség lenne, ha száműzni akarnánk a jamborság gyakorlatát a katonák táborából, az iparos műhelyéből, a hercegek udvarából, a családosok otthonából; igaz, kedves Filótea, hogy a tisztán szemlélődő, monasztikus és szerzetesi jamborságot ilyen foglalkozásokban és

állapotokban nem lehet gyakorolni; de e három jámborsági formán kívül még sok más is van, melyek tökéletessé tudják tenni a világi állapotú híveket. Bárhol legyünk tehát, mindenütt törekedhetünk és törekednünk is kell a tökéletes életre.”

A II. Vatikáni Zsinat ugyanezen álláspontra helyezkedve írja: „A világi hívek lelki életének sajátos formát ad a házasság és családi állapot, a nőtlenség vagy özvegység, a betegség, valamint a hivatásbeli és társadalmi tevékenység. Szünet nélkül fejlesszék tehát az állapotuknak megfelelő tulajdonságokat és készségeket, s hasznosítsák a Szentlélektől kapott ajándékaikat.”

Ami érvényes a lelki hivatásokra, bizonyos értelemben még inkább érvényes a módok végtelen változatosságára, melyekkel az Egyház összes tagja együttesen és külön-külön munkálkodik, mint az Úr szőleijének munkása, és építi Krisztus titokzatos Testét. Valójában mindenki név szerint kapja a meghívást, a maga személyes történetének egyediségében és megismételhetetlenségében, hogy följánlja a maga segítségét Isten Országának eljöveteléért. Egyetlen talentumot, még a legkisebbet sem szabad elrejtetni vagy kihasználatlanul hagyni (vö. Mt 25,24-27).

Péter apostol figyelmeztet bennünket: „Aszerint, hogy ki-ki milyen lelki ajándékot kapott, legyenek egymásnak szolgálatára mint Isten sokféle kegyelmének jó letéteményesei.” (1Pét 4,10)

2.3. Liturgikus nézőpont

2.3.1. Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangélium* (Mt 25,14-30) a három szolgáról és a talentumokról szól, melyekkel a rábízottak feladata az, hogy minél inkább gyarapítsák, kamatoztassák azokat. Az *alleluja vers* (Jn 15,4a és 5b) Jézus szavaival vezeti be az evangéliumot: aki benne marad, „az bő termést hoz” – ez a feladat a talentumainkkal. Az egy talentumot kapó szolga azonban nem bízott urában, s félelmében inkább a föld alá ásta a rábízott értéket. Nem bízott urában, hanem félt tőle – ez, az evangélium példázata mutatja, mennyire nem követendő magatartás. Az Úr gondolata ugyanis „a béke és nem a pusztulás”, ahogyan a *kezdőének* (Jer 29,11.12.14) idézi Jeremiás könyvéből. „Hívjatok segítségül, meghallgatlak titeket”, mondja: ő az, akiben mindig bízhatunk. Hasonló gondolat mentén kapcsolódik az evangéliumhoz a két választható *áldozási ének* is. Az első így szól: „Nekem jó az Istennel lennem, és az Úristenbe helyeznem bizakodásom” (Zsolt 72,28). A második (Mk 11,23.24): „Bizony mondom nektek, hogyha imádkoztok és könyörögtek valamiért, higgyétek, hogy megkapjátok, és akkor valóban teljesül

kérések – mondja az Úr”. Nem szabad bizalmatlannak lenni Istennel szemben, hiszen ő kéri, hogy bizalommal forduljunk feléje.

A két ügyesen gazdálkodó szolga példája azt is mutatja az evangéliumban, hogy az Úr a készséges, tette kész, nyitott hozzáállást „jutalmazza”. A *kezdő könyörgés* „minden javak szerzőjének” nevezi Istent és kéri, hogy mindig neki élhessünk és szolgálhassunk, ahogyan a két ügyes szolga is tette a példázatban. Szorgos, jótettekkel nem fukarkodó, „ügyes kézzel” mindent beszerző magatartásra buzdít az *olvasmány* (Péld 31,10-13.19-20.30-31) bizonyára allegorikus derék asszonyának példája is. Hasonlóan példaként tekinthetünk az Úr útjain járó, dolgos és istenfélő emberre, akit bemutat és akinek jutalmait megénekli a *válaszos zsoltár* (Zsolt 127, 1-2.3.4-5).

A *szentlecke* (1Tessz 5,1-6) jobban kapcsolódik az előző heti evangéliumhoz, mint a mostanihoz, hiszen elsősorban az éberségre, illetve józanságra int. De némileg hozzáköthető a talentumokról szóló példabeszédhez is. Az apostol itt először is úgy biztatja az olvasókat, hogy már nem járnak sötétben, hiszen a „nappal fiai” mindannyian, majd ebből fakad az intellektus az éberségre. Az összekötő kapocs így talán az a gondolat lehet, miszerint legyünk tisztában az értékeinkkel, és ne legyünk restek kamatoztatni azokat jól cselekedve s készen állva az Úrral való találkozásra.

Az *egyetemes könyörgések* sűrűn használják az evangélium képeit és tanítását. Már a papi bevezető is így hangzik: „Imádkozzunk, testvéreim, mennyei Atyánkhoz, aki egykor megjutalmazta hűséges szolgálatunkat!”. Az első könyörgésben visszaköszön a talentum képe: „Add, Urunk, hogy akik a papi és szerzetesi hivatás talentumát megkapták, azt hűségesen kamatoztassák”. Ennek párjaként szól a második is: „Add, Urunk, hogy a népek vezetői az emberiség javára használják a rendelkezésükre álló nagy lehetőségeket!” Szintén a talentumok jó felhasználásáért imádkozik a harmadik könyörgés is: „Add, Urunk, hogy tőled kapott adottságainkat jól felhasználjuk magunk és embertársaink javára!”. Az ötödik pedig a végső számadáskor való nyugodt lélekért fohászkodik: „ Add, Urunk, hogy egyházunk minden tagja egykor nyugodtan adhasson számot kegyelmi ajándékaidról!”. A papi záró könyörgés pedig összefoglalja az előtte elhangzottak tartalmát: „Mennyei Atyánk! Te mindnyájunktól számon kéred talentumainkat. Segíts, hogy ajándékaidat jól felhasználva, számadásunk után beléphessünk országod örömébe”.

2.3.2. Liturgikus énekek

Éneklő Egyház:

Megszabadítottál minket (633)

<https://sites.google.com/site/nepenektar4/%C3%89E613.mp3?attredirects=0>

Gitáros, illetve taizei énekek:

Csiszér László: Készítsük el

<https://www.youtube.com/watch?v=WOIwSH8mn7E>

Az Úrra vár a szívünk (Taize)

<https://www.youtube.com/watch?v=H6X8x5v4gDQ>

2.4. Pedagógiai nézőpont

2.4.1. Evangélium témáját feldolgozó versek

Túrmezei Erzsébet: Hangszerkereskedés

A kirakat még villanyfényben ég.

Ajtaja zárva rég.

Egy pillanat.

A lábam sürgősen továbbhalad.

De még sokáig utánam rémlenek

a néma hangszerek.

Hiszen a lelkük lelkeimmel rokon.

Mennyi zsongó muzsika szunnyad

a hallgató, a titkos húrokon.

Vajon ki kelti fel?

Művész, akire tenger szív figyel...

dobban, érez...

kinek mosolya, könnye ezreké lesz.

Indulójára léleksereg indul,

s a föld poros határain túl

mind magasabbra, magasabbra ér...

éled az elhaló remény?!...

Vagy kopott kontár, akinek kezén

a szent titok, a zengő költemény

alszik – hiába szánod –

véget nem érő csipkerózsa-álmot?

Nagy a hangszerkereskedés.
Sok a hangszer, de a művész kevés.
Mind, tudom, mind művészre várnak,
s odajutnak pénzes kontárnak.
A cremonai hegedű sem tudja,
ha megveszik hová visz az útja.
Csoda vagy játék, fület sértő,
minden lehet: angyal, kísértő...
Szférák zenéje tudna lenni...
hiába: nem függ tőle semmi.
Száz lehetőség, s tehetetlen
pihen rideg kalmárkezekben.
Még most is látom: fényes kirakatból
sóvárgó húrjuk a szemembe néz.

Ó, milyen megbecsülhetetlen,
hogy bár a lelkük lelkeimmel rokon,
a sorsuk idegen,
s nincs hideg, számító kalmárkezekben
a hangszerem.
Enyém és engem illet számadás.
Tőlem függ, hogy mivé lesz,
hogy kontárkézre jut, – vagy célhoz ér
az Alkotó örök művészkezéhez.

Sokáig rossz sáfára voltam.
Játszhatott rajta kontárhangulat és kontárfájdalom.
De jött a művész, jött és egyre kérte:
„Hadd játsszam rajta már az én dalom!
Én alkottam, én formáltam szeretve,
a húrjai titkát én ismerem.
Azóta nem is játszik rajta senki más,
feledtem régi dalt és régi lázat.
S ha kezébe' zenél,
a muzsikája ha lelket elér,
könny ha kicsordul, szem ha felragyog,
hullám csap át felettem: halk alázat.

A kirakatból
hallgatag húrok ragyognak felém.
Lesz-e, aki felébreszt,
alvó muzsika, zengő költemény?
Lesztek-e győztes, szép csodává,
amivé alkotótok tervezett?...

Én embersorsomat dicsérem
és áldva áldom a művészkezet.

Forrás: <https://keresztyenversek.wordpress.com/tag/kuldetes/>

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó tantörténetek

Jézus kopogtat

Egy művész elvitt a kiállítására egy olyan képet, amely azt ábrázolja, hogy Jézus a sötétben egy kertben sétál. Bal kezében tart egy lámpást, amely megvilágítja a környéket és a jobb kezével bekopog a kapun. Amikor a képet egy kiállításon bemutatták, az egyik látogató a következő szavakat intézte a művészhez:

- A képen van egy hiba. A kapunak nincsen kilincse.
- Az nem hiba - válaszolta a festő. - A képen az emberi szív kapuját látjuk, amit csak belülről lehet kinyitni.

Forrás: <http://havannacsoport.hu/index.php/tanulsagos-tortenetek/jezus-kopogtat>

2.5. Kérdések az evangéliumhoz

- Ha az Úr ma számon kérne engem az életemről, hogyan állnék elé?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Urunk, Istenünk, add, hogy örvendezve mindig neked éljünk, mert soha meg nem fogyatkozó és teljes öröm az, ha szüntelenül szolgálhatunk neked, minden javak szerzőjének. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

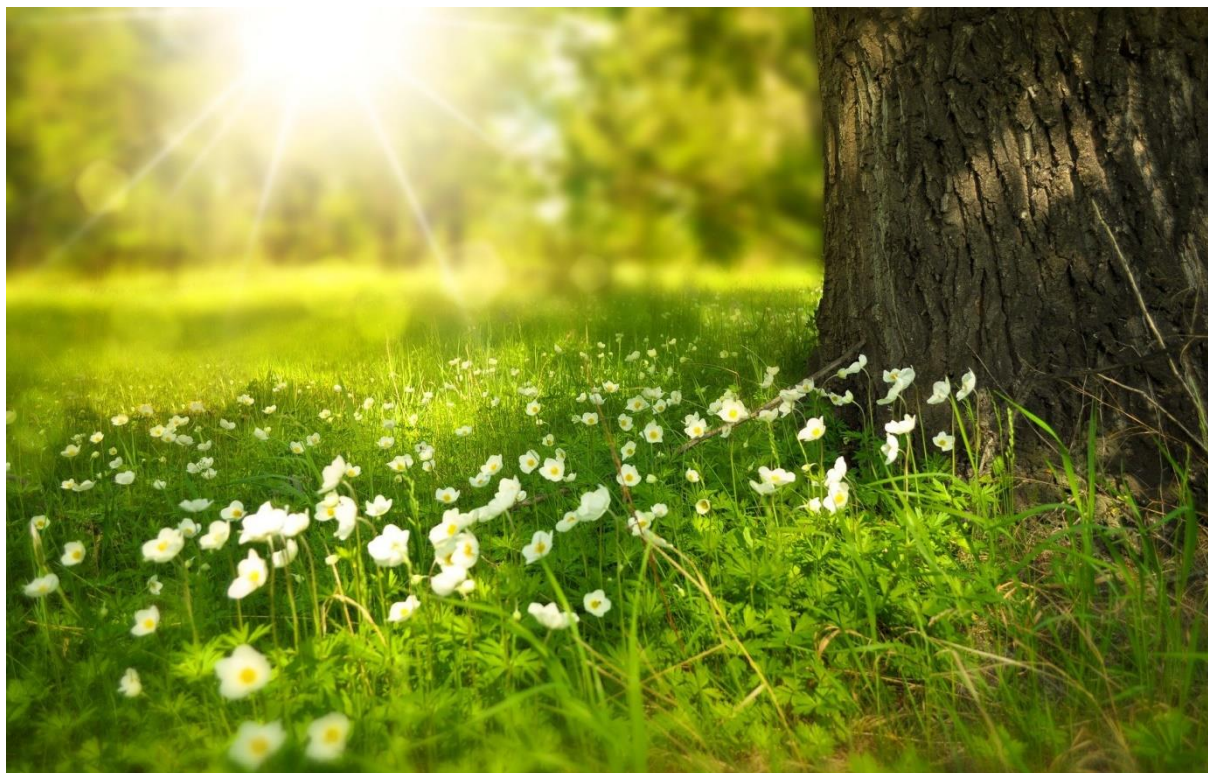
Ima

Mennyei Atyám, köszönöm a hit ajándékát és azt, hogy engem is meghívsz a Te örömödbe. Jézus nevében kérlek, küldd el Szentlelkedet, hogy növekedjem a hitben és, hogy hűséges tudjak maradni a szeretetben, s így eljussak egykor a rám bízottakkal együtt az örök életre! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz /Mt 25, 14-30/

(Forrás: pixabay)

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

– Az Úr örömében magam is részesülhetek örökre, ha hűséges maradok hozzá napról napra.

6. Actio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

– A hit és a szeretet mindig maradjon egységben nálam is!